

Σύντομο Άρθρο

Η Σημασία της Ορθοδοξίας για τους Έλληνες της Διασποράς, της Μελβούρνης, Αυστραλίας

Μαρία Ειρήνη Αυγουλάς

Ειδικός Ελληνικού Πολιτισμού, Μελβούρνη, Αυστραλία
και Ερευνήτρια, ATINER

Σε αυτό το σύντομο άρθρο θα αναλυθεί το θέμα της σημασίας της ορθοδοξίας για τους Έλληνες της διασποράς, της Μελβούρνης της Αυστραλίας με πρωταγωνιστές τους μετανάστες μετά το 1952 όταν υπεγράφη η σχετική διακρατική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Αυστραλίας - που επέτρεπε αυτή την μετανάστευση. Για το θέμα της μετανάστευσης τον Ελλήνων στην Αυστραλία έχουν γραφτεί πολλά άρθρα (Avgoulas και Fanany, 2015, Avgoulas, 2013, Tamis, 2005). Θα μελετηθούν λοιπόν αυτοί οι νέοι (τότε) και τα παιδιά και εγγόνια τους (τώρα) και θα συζητηθούν η εμπειρία και η δύναμη που τους έδωσε η πίστη τους. Κατ' αρχάς θα εξεταστεί η πρώτη έρευνα στην οποία πήραν μέρος 13 άτομα, ηλικίας 67-99 (όταν έγινε η συνέντευξη) – που είχαν διαγνωστεί οι ίδιοι με κάποια χρόνια ασθένεια ή που φρόντιζαν κάποιον με χρόνια ασθένεια και οι οποίοι ήταν κάτοικοι της Μελβούρνης της Αυστραλίας κατά τη συνέντευξη το 2011.

Αυτή η έρευνα είχε σκοπό να μάθει πως αυτοί οι ίδιοι κατανοούσαν μια χρόνια ασθένεια, και πως τους επηρέαζε η θρησκεία. Πιο γενικά, η θρησκεία όπως μας λένε οι Pargament και Cummings (2010) επηρεάζει θετικά τον πάσχοντα και του δίνει ένα θετικό και πιο αισιόδοξο σκεπτικό. Μια κουλτούρα που είναι κοντά με την θρησκεία επηρεάζει και τη σκέψη ως προς το θέμα της υγείας. Μια χρόνια ασθένεια επιδρά σε πολλούς τομείς της ζωής. Όμως ο τρόπος με τον οποίο την αντιμετωπίζουμε, επηρεάζει το πως την κατανοούμε και την μεταχειριζόμαστε. Είναι φυσικό όπως λέει και ο Park (2010). Επίσης οι Diener και Diener (2009) και οι Pargament και Cummings (2010) υποστηρίζουν πως η θετικότητα της θρησκείας φέρνει περαιτέρω θετικότητα και καλή προσαρμογή. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους Έλληνες της διασποράς. Για τους ερωτηθέντες της έρευνάς μας η ασθένεια και η υγεία ταυτόχρονα δεν είναι απλά κάτι που συνέβη – έχουν μια πιο σημαντική «γραμμένη» θέση στη ζωή μας (αυτό που πολλοί λένε και πιστεύουν ως τύχη-γραφτό) που μόνο ο Θεός γνωρίζει. «Πίστευε και μη ερεύνα» μας λένε τα βιβλία των θρησκευτικών.

Οι συμμετέχοντες σε αυτές τις δύο έρευνες ήταν αρκετά πληροφορημένοι και καταλάβαιναν πολύ καλά αυτά τα της επιστήμης και ότι έλεγαν οι γιατροί – για παράδειγμα το θέμα της διατροφής, τις οδηγίες για αγωγή/χάπια, και ειδικότερα οι γενιές, οι γεννημένες στην Αυστραλία είχαν και γνώσεις σπουδών – είχαν πάει επίσημα σχολείο (είχαν σπουδάσει) – όμως προβάδιζαν για μικρούς και μεγάλους αυτά που ήταν γραμμένα στη θρησκεία (Luthar, 1999, Ungar, 2004, Ungar, 2010).

Η θρησκεία τους ήταν πολύ σημαντική και νιώθανε την υποχρέωση να τη μεταφέρουν στις νέες γενιές, γιατί απλά ήταν ένας τρόπος κατανόησης, ένας τρόπος ζωής για τον Έλληνα, η ταυτότητα, την οποία ειδικά οι Έλληνες της διασποράς δεν ήθελαν να χάσουν. (Η κοινωνική ταυτότητα που πολλές φορές γίνεται ακόμα πιο σημαντική από τη φυσιολογία γενικότερα). Η πατρίδα και η θρησκεία είναι ταυτότητα για τον κάθε Έλληνα και η εικόνα της Παναγιάς ανάμεσα στα λιγοστά πράγματα που έπαιρνε μαζί του για παρηγοριά στο άγνωστο τον καιρό της μετανάστευσης – όταν έπαιρναν τα πολλά γνωστά πλοία, ένα εκ των οποίων το γνωστό *πατρίς* και κοιτούσαν μπροστά τους μόνο με ελπίδα – και τα ματιά τους ήταν γεμάτα δάκρυα αλλά βλέπανε καθαρά.

Κάτι άλλο πολύ σημαντικό που μαθαίνεται μόνο του και δεν στο διδάσκει κανείς ήταν η εμπιστοσύνη. Στην συνέχεια, θα συζητηθεί και θα αναλυθεί η δεύτερη έρευνα του 2012 στην οποία πήραν μέρος 16 οικογένειες, συγκεκριμένα 48 γυναίκες που ήταν μέλη της ελληνικής διασποράς της Μελβούρνης της Αυστραλίας. Οι συνεντεύξεις είχαν ως θέμα τη θρησκεία όσον αφορά την υγεία και την ασθένεια ταυτόχρονα.

Είναι αρκετά φυσικό να ζητάμε μια απάντηση για ότι συμβαίνει γύρω μας και πολλές φορές αυτή την απάντηση μας τη δίνουν τα λόγια του Θεού. Έτσι, η θρησκεία και η πίστη μας δίνουν δύναμη (Pargament και Cummings, 2010, Pargament, 1997, Koeing, 2004).

Διάφορα μοντέλα μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε κάποια θέματα καλύτερα – με άλλη οπτική. Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο αυτό το κοινωνικό μοντέλο της υγείας μας επιτρέπει να καταλάβουμε κάποια πράγματα καλύτερα σχετικά με την εμπειρία του Έλληνα μετανάστη της Αυστραλίας, καθώς και σε σύγκριση με άλλα μοντέλα, για παράδειγμα το «βιο-ψυχο-κοινωνικό» μοντέλο¹. Στην συνέχεια δίνεται ένα μοντέλο που είναι γνωστό ως το ουράνιο τόξο από τους συγγραφείς Dahlgren-Whitehead, το οποίο εξετάζει την ευεξία και τη θετικότητα όσον αφορά την υγεία και την κανονικότητα του ανθρώπου.

Εικόνα 1. Ουράνιο Τόξο Dahlgren-Whitehead

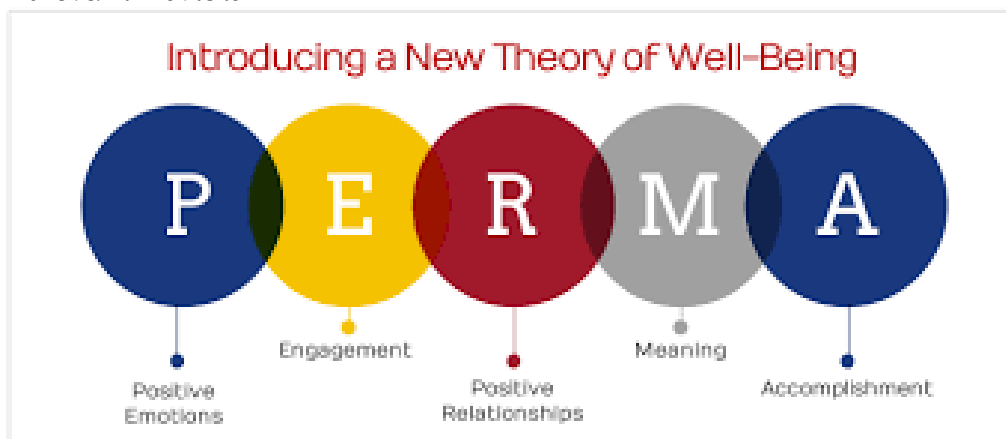
Πηγή: Economic and Social Research Council n.d.

¹Για περαιτέρω βλέπε Fuchs (1974), Doll και Bradford (1954), Skrabanek και McCormick (1989), Marmot et al. (1984), Marmot et al. (1991)

Με θέμα εδώ την ανθρωπιστική ψυχολογία που ανακαλύφθηκε περίπου τον 20^ο αιώνα, έγινε προσπάθεια να απαντηθούν τα κενά των Freud και Skinner. Ένας από τους πιο γνωστούς σε αυτόν τον τομέα είναι ο Abraham Maslow και η θεωρία του σχετικά με την ιεραρχία Maslow (Maslow, 2012). Αυτή η θεωρία είναι σημαντική γενικώς αλλά και ειδικά σε ότι εξετάζεται σε αυτό το άρθρο – επειδή αυτή η θεωρία μας λέει ότι ο άνθρωπος απλά έχει γνώση και δικαίωμα να αποφασίσει.

Ο επόμενος τομέας που εμφανίστηκε ήταν η θετική ψυχολογία – που γενικά βλέπει θετικότητα στους τομείς της ευτυχίας, χαράς, αγάπης. Για περαιτέρω βλέπε Martin Seligman και το γνωστό μοντέλο PERMA (Εικόνα 2) (Seligman, 2012).

Εικόνα 2. Μοντέλο PERMA

Πηγή: Seligman 2012.

Στη συνέχεια μερικά λόγια από τη συνέντευξη των συμμετεχόντων:

«Ο Θεός προστάτησε το γιο μου που είχε καρκίνο – η υγεία του επανήλθε – ήταν θέλημα του Θεού και της Παναγιάς να γίνει καλά». (Έρευνα πρώτη)

Και εδώ συνεχίζουμε με κάτι που είπαν οι μετανάστες της δεύτερης έρευνας:

«Η αρρώστια δεν είναι τιμωρία – γίνεται για κάποιο λόγο και τον λόγο τον ξέρει μόνο ο Θεός, και ότι περνάμε είναι καλό για την ψυχή μας. Και να θυμόμαστε ποτέ δεν μας δίνει κάτι ο Θεός που δεν έχουμε τη δύναμη να ανταπεξέλθουμε. Τον μεγαλύτερο όλων των σταυρών τον κουβάλησε ο Χριστός».

Και οι πιο νέοι από την δεύτερη έρευνα, οι γεννημένοι στην διασπορά είχαν πολλές όμοιες ιδέες, και η ηλικία τους σε αυτό το θέμα δεν είχε καμία σημασία.

«Θα ήθελα αρκετοί να πειστούν με τα λεγόμενα της γιαγιάς για την θρησκεία, το Χριστό και την Παναγιά – την ελληνική κουλτούρα και τρόπο ζωής».

«Που είμαστε Έλληνες Ορθόδοξοι είμαστε τυχεροί – ο ένας καταλαβαίνει τον άλλον, έχουμε καλά θεμέλια και η κουλτούρα μας και η θρησκεία μας, μας δίνουν δύναμη».

Η εμπειρία των Ελλήνων στην Αυστραλία είναι αξιοσημείωτη, ειδικότερα το πως κατάφεραν να φέρουν, να κρατήσουν και να μεταφέρουν πολλά από την πατρίδα τους την Ελλάδα και πως μπόρεσαν με μεγάλη επιτυχία να ζήσουν σε μια άλλη κουλτούρα και σε ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, και έτσι απέκτησαν ακόμα και οι νεότερες γενιές δύο πατρίδες.

Παρά το ότι υπήρχε και υπάρχει ακόμα διαφορά ηλικίας, εμπειρίας και σπουδών μεταξύ των μεταναστών και των γενιών που είναι γεννημένες στην διασπορά, γενικώς η νοοτροπία είναι η ίδια και για αυτό μας μιλούν και οι Kleisiaris et al. (2014). Οι περιστάσεις διαφέρουν αρκετά άλλα το αποτέλεσμα σε κοινωνικές γραμμές είναι το ίδιο, με θεμέλιο την εμπιστοσύνη.

Βιβλιογραφία

- Avgoulas, M (2013) The Greek Diaspora of Melbourne, Australia. *Polidhromo* 6(1): 54-58.
- Avgoulas, M., Fanany, R. (2015) The Greek Diaspora of Melbourne Australia Through the Eyes of the Second Generation Greek Australian. *Athens Journal of Social Sciences* 2(2): 99-108.
- Diener, E., Diener, M. (2009) Cross Cultural Correlates of Life Satisfaction and Self-Esteem. In E. Diener (ed.), *Culture and Well-Being*, 71-91. Social Indicators Research Series 38.
- Doll, R., Bradford H. A (1954) The Mortality of Doctors in Relation to Their Smoking Habit. *BMJ* 4877(Jun): 1451-1455.
- Economic and Social Research Council (n.d.) *The Dahlgren-Whitehead Rainbow*. Retrieved from: <http://www.esrc.ac.uk/about-us/50-years-of-esrc/50-achievements/the-dahlgren-whitehead-rainbow/>. [Accessed 13 March 2017]
- Fuchs, V (1974) *Who Shall Live? Health, Economics and Social Change*. New York: Basic Books.
- Kleisiaris, C. F., Sfakianakis, C., Papathanasiou, I. V. (2014) Health Care Practices in Ancient Greece: The Hippocratic Ideal. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine* 7(1): 6.
- Koenig, H. (2004) Religion, Spirituality, and Medicine: Research Findings and Implications for Clinical Practice. *Southern Medical Journal* 97(12): 1194-1200.
- Luthar, S. S. (1999) *Poverty and Children's Adjustment*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Marmot, M. G., Shipley, M. J., Rose, G. (1984) Inequalities of Death: Specific Interpretations of a General Pattern. *Lancet* 1(8384): 1003-1006.
- Marmot, M. G., Smith, G. D., Stansfeld, S., Patel, C., North, F., Head, J., et al. (1991) Health Inequalities Among British Civil Servants: The Whitehall II Study. *Lancet* 337(8754): 1387-1393.
- Maslow, A. H. (2012) *A Theory of Human Motivation*. Start Publishing.
- Pargament, K. I. (1997) *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*. Guilford Press.
- Pargament, K. I., Cummings, J. (2010) Anchored by Faith: Religion as a Resilience Factor. In J. W. Reich, A. J. Zautra, J. S. Hall (eds.), *Handbook of Adult Resilience*, 193-212. New York and London: The Guilford Press.

- Park, C. L. (2010). Making Sense of the Meaning Literature: An Integrative Review of Meaning Making and its Effects on Adjustment to Stressful Life Events. *Psychological Bulletin*, 136(2): 257-301.
- Seligman, M. (2012) *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Atria.
- Skrabanek, P., McCormick, J. (1989) *Follies and Fallacies in Medicine*. London: Tarragon Press.
- Tamis, A. M. (2005) *The Greeks in Australia*. Melbourne: Cambridge UP.
- Ungar, M. (2004) *Nurturing Hidden Resilience in Troubled Youth*. Toronto: University of Toronto Press.
- Ungar, M (2010) Cultural Dimensions of Resilience Among Adults. In J. W. Reich, A. J. Zautra, J. S. Hall (eds.), *Handbook of Adult Resilience*, 404-426. New York and London: The Guilford Press.